

[RELACJA + NAGRANIE] Europa niechrześcijańska – czy jest możliwa? Relacja z wykładu prof. Josepha Weilera

Współczesny sekularyzm w Europie objawia w dużym stopniu wrogim nastawieniem wobec religii chrześcijańskiej oraz jej kultury. Zjawisko to nazywam wręcz „chrystofobią” – mówił prof. Joseph Weiler w wykładzie wygłoszonym w ramach cyklu „JP II Lectures”, organizowanego przez Instytut Kultury św. Jana Pawła II na rzymskim Angelicum

19 października odbył się pierwszy w roku akademickim 2022/23 wykład z cyklu wykładów Janopawłowych na rzymskim Angelicum, który wygłosił prof. Joseph Weiler pt.: *Europa niechrześcijańska – czy jest możliwa?*. W problematykę tematu wprowadził zgromadzonych na sali oraz przed ekranami komputerów słuchaczy Dariusz Karłowicz, prezes Fundacji Świętego Mikołaja oraz dyrektor programowy Instytutu Kultury Św. Jana Pawła II w Rzymie na Angelicum.

JP2 Lectures // Prof. Joseph Weiler: A Non Christian Europe ...

Rozpoczynając swoje wystąpienie, Joseph Weiler zadał pytanie o znaczenie terminu „chrześcijańska Europa”. Zdaniem Weilera intuicyjna odpowiedź jest dość oczywista, ponieważ wątki chrześcijańskie odnajdziemy w architekturze, malarstwie, muzyce, literaturze jak również w szeroko rozumianej kulturze politycznej, społecznej w całej Europie. To wszystko, z czym spotykamy się na co dzień. Nie oznacza to oczywiście, że całość szeroko rozumianej kultury europejskiej została ukształtowana przez chrześcijaństwo. Weiler

przypomniął o wpływie myśli greckiej filozofii oraz prawa rzymskiego. Jednak aby odpowiedź na pytanie kim jest Europejczyk, nie sposób pominąć chrześcijańskiej tożsamości.

Skoro kultura chrześcijańska jest czymś tak oczywistym dla tożsamości europejskiej, to, jak przyznał profesor Weiler, ze zdumieniem obserwował przed dwudziestu laty wielką debatę, jaka przetoczyła się w Europie. Miała ona miejsce podczas uchwalania konstytucji Unii Europejskiej i zawarcie w jej preambule odniesień dziedzictwa chrześcijańskiego. Ostatecznie owe odniesienia nie zostały umieszczone.

Zdaniem Josepha Weilera za ten specyficzny stosunek wobec chrześcijańskiej tożsamości Europy odpowiada między innymi dziedzictwo rewolucji francuskiej. Tradycja laickości państwa będzie podkreślała wolność religijną, jednak religia należy do sfery prywatnej, a nie publicznej. Obecność symboli religijnych w miejscach związanych z państwem będzie w konflikcie z tak rozumianą zasadą laickości.

Kolejnym powodem dla takiego stanu rzeczy jest zjawisko „chrystofobii”. Według Weilera jest to nowe zjawisko związane z sekularyzmem. Nie wyraża się ono w obojętności czy tolerancji wobec religii, ale we wrogości i antyreligijnym nastawieniu.

W dalszej części profesor Weiler przedstawił inne rozumienie pojęcia „chrześcijańska Europa”. Będzie to krytyczna masa populacji praktykująca chrześcijaństwo. Oznacza to, że to osoby te uznają, że Jezus Chrystus jest Bogiem i akceptacja tego faktu ma to wpływ na

codzienne życie tych osób. Jeśli przyjmiemy to za kryterium, to zdaniem Weilera nie możemy mówić o Europie jako chrześcijańskiej. Zwrócił także uwagę na częstą tendencję sprowadzania religii do zasad etycznych. Według Weilera jest to błąd, ponieważ religia jest znacznie głębszą tożsamością.

Następnie Joseph Weiler zaznaczył, że jego zdaniem sekularyzm wcale nie jest czymś neutralnym. Określił to zjawisko jako wybór sposobu, w jak budujemy naszą kulturę.

Na koniec odwołał się do współczesnych dyskusji w filozofii politycznej dotyczących obecności religii w demokracji liberalnej. Przywołał pogląd wpływowego filozofa polityki, Johna Rawlsa, autora *Teorii sprawiedliwości*. Zdaniem Rawlsa w demokracji liberalnej dyskusja oraz konsensus polityczny powinien być oparty na racjonalnej dyskusji. Natomiast chrześcijaństwo nie wpisuje się w tak ujęty racjonalny dyskurs, ponieważ zakłada swoją niedyskusyjną prawdę, która pochodzi z Objawienia. To na zwrócił Weiler, to ograniczenie demokracji liberalnej, ponieważ wyróżnia ona tylko niektóre tożsamości w przestrzeni publicznej – na przykład równości płciowej, grup mniejszościowych. Powoduje to jednak dyskryminację tożsamości religijnej. Profesor Weiler przywołał refleksję Jana Pawła II oraz Benedykta XVI, którzy zwracali uwagę, że w rozwiązaniu tych antynomii potrzebny powrót do koncepcji prawa naturalnego.

Fot. Stefano Dal Pozzolo

Prof. John H.H. Weiler – profesor w New York University School of Law oraz Senior Fellow w Center for European Studies na Harvardzie. Wcześniej pełnił funkcję przewodniczącego Europejskiego Instytutu Uniwersyteckiego we Florencji. Prof. Weiler jest współredaktorem naczelnym czasopism prawniczych *European Journal of International Law* (EJIL) oraz *International Journal of Constitutional Law* (ICON). Otrzymał tytuł doktora honoris causa The Catholic University of America. Jedną z jego znaczących książek jest *Un'Europa Cristiana: Un saggio esplorativo*, która została przetłumaczona na osiem języków.

*

Instytut Kultury Św. Jana Pawła II jest interdyscyplinarną instytucją naukowo-dydaktyczną powołaną na Wydziale Filozofii Papieskiego Uniwersytetu Św. Tomasza z Akwinu (Angelicum) w Rzymie w stulecie urodzin Jana Pawła II. Misją Instytutu jest refleksja nad najważniejszymi problemami współczesnego Kościoła i świata inspirowana życiem i myślą św. Jana Pawła II. Celem Instytutu ośrodka jest więc nie tylko badanie dorobku Wielkiego Papieża, ale również myślenie wraz z nim o najważniejszych sprawach kultury duchowej, a więc np. solidarności, miłosierdziu, sztuce chrześcijańskiej, miejscu Kościoła we współczesnym świecie czy kryzysie duchowym Europy.

Instytut jest współprowadzony przez Fundację Świętego Mikołaja (wydawcę Teologii Politycznej) i w całości finansowany przez prywatnych darczyńców z Polski. Zapraszamy serdecznie do ich grona!

Comiesięczne otwarte wykłady Janopawłowe wygłaszane przez uczonych z całego świata są organizowane przez Instytut Kultury św. Jana Pawła II na wydziale Filozofii na Papieskim Uniwersytecie św. Tomasza z Akwinu – Angelicum w Rzymie, Rzymskiej Alma Mater Karola Wojtyły.

W ramach tegorocznego cyklu swoje wykłady wygłoszą: Joseph Weiler, Vittorio Possenti, Mirosława Grabowska, Antoine Arjakovsky, Sr. Helen Alford O.P., Dariusz Karłowicz, Fr. Raymond De Souza, R. R. Reno, Fr. Thierry-Dominique Humbrecht O.P., Fr. Franciszek Longchamps de Bériet.

*

Instytut Kultury św. Jana Pawła II jest interdyscyplinarną instytucją naukowo-dydaktyczną powołaną na Wydziale Filozofii Papieskiego Uniwersytetu św. Tomasza z Akwinu (Angelicum) w Rzymie w stulecie urodzin Jana Pawła II. Misją Instytutu jest refleksja nad najważniejszymi problemami współczesnego Kościoła i świata inspirowana życiem i myślą św. Jana Pawła II. Celem Instytutu jest więc nie tylko badanie dorobku Wielkiego Papieża, ale również myślenie wraz z nim o najważniejszych sprawach kultury duchowej, a więc np. solidarności, miłosierdziu, sztuce chrześcijańskiej, miejscu Kościoła we współczesnym świecie czy kryzysie duchowym Europy.

Fundacja Świętego Mikołaja jest współorganizatorem Instytutu Kultury Św. Jana Pawła II – instytucji finansowanej ze środków prywatnych darczyńców z Polski. Zapraszamy serdecznie do ich grona! >> <https://teologiapolityczna.pl/jp2>

Instytut jest współprowadzony przez Fundację Świętego Mikołaja (wydawcę Teologii Politycznej) i w całości finansowany przez prywatnych darczyńców z Polski. Zapraszamy serdecznie do ich grona!

JP2 Lectures (wykłady Janopawłowe) to całoroczny cykl **interdyscyplinarnych wykładów** z przedstawicielami świata nauki, którzy **na nowo odczytują dorobek św. Jana Pawła II**. Celem cyklu „JP2 Lectures” jest **refleksja nad najważniejszymi problemami współczesnego Kościoła i świata** biorąca za punkt odniesienia życie i myśl Jana Pawła II.

Informacje o wykładowcach cyklu „JP2 Lectures”:

I semestr:

► 19 października 2022 — *Europa niechrześcijańska – czy jest możliwa?*

Joseph Weiler – profesor w New York University School of Law oraz Senior Fellow w Center for European Studies na Harvardzie. Wcześniej pełnił funkcję przewodniczącego Europejskiego Instytutu

Uniwersyteckiego we Florencji. Prof. Weiler jest współredaktorem naczelnym czasopism prawniczych *European Journal of International Law* (EJIL) oraz *International Journal of Constitutional Law* (ICON). Otrzymał tytuł doktora honoris causa The Catholic University of America. Jedną z jego znaczących książek jest *Un'Europa Cristiana: Un saggio esplorativo*, która została przetłumaczona na osiem języków.

► 16 listopada 2022 — *Prawda, którą jesteśmy dłużni człowiekowi, jest, przede wszystkim, prawdą o człowieku*

Vittorio Possenti – ur. 1938 - włoski filozof, profesor w Katedrze Filozofii Polityki na Uniwersytecie w Wenecji. Zajmuje się filozofią moralną i metafizyką. Członek Narodowego Komitetu Bioetyki, Papieskiej Akademii Nauk Społecznych i Papieskiej Akademii św. Tomasza z Akwinu. Tuż przed konklawe w 1978 roku Possenti sformułował 30 pytań dotyczących nauki społecznej Kościoła, skierowanych do kardynała Karola Wojtyły. Pisemne odpowiedzi udzielone przez przyszłego papieża zostały zamknięte w archiwach na ponad dwadzieścia lat. W 2007 roku ukazał się naukowy zapis tego wywiadu, zatytułowany *Revolution of the Spirit*.

► 30 listopada 2022 — *Sekularyzacja w Europie: teoria i rzeczywistość*

Mirosława Grabowska – socjolog i profesor Uniwersytetu Warszawskiego, od 2008 dyrektor Centrum Badania Opinii Społecznej, największej instytucji badającej opinię publiczną w Polsce. Specjalizuje się w socjologii politycznej, socjologii religii i teorii sekularyzacji. Była profesorem wizytującym na Stanford University, Institute for Advanced Study w Princeton, University of Wisconsin oraz Johannes Gutenberg-Universität Mainz w Niemczech. W 1982-1989 pracowała w redakcji kwartalnika „Krytyka”. Za działalność opozycyjną była aresztowana od 12 czerwca do 21 września 1985 roku. W 2005 r. otrzymała "Nagrodę im.

ks. Józefa Tischnera" za książkę "Podział postkomunistyczny".
Społeczne podstawy polityki w Polsce po 1989 roku. Autorka
książki *God And The Polish Affair. Beyond the Boundaries of
Secularization Theory* (2018).

► 7 grudnia 2022 — *Wykład specjalny George'a Weigela*

George Weigel – urodzony w 1951 roku w Baltimore, filozof i teolog katolicki, autor kilkadziesiąt książek, z których większość przetłumaczono i wydano również w Polsce – m.in. dwutomową biografię Jana Pawła II pt. *Świadek nadziei* oraz *Kres i początek*. Prowadzi Katedrę Studiów Katolickich Williama E. Simona w Ethics and Public Policy Center w Waszyngtonie. Odznaczony papieskim Krzyżem Pro Ecclesia et Pontifice oraz polskim Złotym Medalem „Zasłużony Kulturze Gloria Artis”.

► 21 grudnia 2022 — *Religia i polityka – od totalitaryzmu do demokracji. Przypadek Ukrainy*

Antoine Arjakovsky – dyrektor ds. badań w Collège des Bernardins w Paryżu, przewodniczący Association des Philosophes Chrétiens (Stowarzyszenia Filozofów Chrześcijańskich). Założyciel i dyrektor Instytutu Studiów Ekumenicznych we Lwowie. Dyrektor Semaines Sociales de France (Francuskie Tygodnie Społeczne), wiceprezes Artisans de Paix (Rzemieślnicy Pokoju) oraz członek zarządu Platformy Europejskiej Pamięci i Sumienia.

► 18 stycznia 2023 — *Braterstwo powszechne a rozwiązanie konfliktu w Europie: czy Środkowa i Wschodnia Europa mają szczególną rolę do odegrania*

S. Helen Alford – członek Zgromadzenia św. Katarzyny ze Sieny w

KwaZulu Natal. Dziekan Wydziału Nauk Społecznych Uniwersytetu Papieskiego św. Tomasza z Akwinu. Od 2004 do 2017 Dyrektor programu magisterskiego „Zarządzanie i społeczna odpowiedzialność biznesu”, prowadzonego wspólnie przez Wydział Nauk Społecznych PUST i Wydział Ekonomii LUMSA w Rzymie. Konsultor Papieskiej Rady ds. Sprawiedliwości i Pokoju; członek zwyczajny Papieskiej Akademii Nauk Społecznych. Autorka licznych publikacji z zakresu technologii humanistycznej, katolickiej myśli społecznej, biznesu oraz jego społecznej odpowiedzialności.

II semestr:

► 15 lutego 2023 — *Chrześcijańskie pojęcie ekonomii*

Ks. prof. Raymond de Souza — proboszcz parafii Świętego Serca Maryi w Ontario, kapelan w Newman House Catholic Chaplaincy na Queen's University w Kingston. Kapelan drużyny piłkarskiej Queen's University. Wykłada na Queen's University na Wydziale Ekonomii. Uzyskał tytuł magistra administracji publicznej na Queen's University oraz magistra filozofii na Cambridge. Przygotowanie teologiczne uzyskał w St. Philip's Seminary w Toronto, Papieskim Kolegium Północnoamerykańskim oraz Papieskim Uniwersytecie Świętego Krzyża w Rzymie. Na Jubileuszowy Rok Miłosierdzia (2016) mianowany przez papieża Franciszka Misjonarzem Miłosierdzia. Nominacja ta została przedłużona na czas nieokreślony w 2017 roku.

► 1 marca 2023 — *Reset czy rewolucja? Współczesne problemy politycznej stabilności i kilka starożytnych rozwiązań*

Dariusz Karłowicz — filozof, wykładowca, publicysta, wydawca książek. Dyrektor programowy Instytutu Kultury św. Jana Pawła II. Współzałożyciel i redaktor naczelny rocznika filozoficznego *Teologia Polityczna*. Prezes Fundacji Świętego Mikołaja - współorganizatora

Instytutu. Współautor cotygodniowego programu telewizyjnego Trzeci Punkt Widzenia (TVP Kultura). Autor książek m.in. *Arcyparadoks śmierci, Sokrates i inni święci, Polska jako Jason Bourne*.

► 15 marca 2023 — *Chrześcijananie w obliczu polaryzacji politycznej*
Rusty Reno — od 1978 r. uczęszczał do Haverford College, uzyskując w 1983 r. tytuł licencjata. W 1984 roku rozpoczął studia magisterskie na Uniwersytecie Yale na Wydziale Studiów Religijnych, a w 1990 roku uzyskał stopień doktora w dziedzinie etyki religijnej. Do 2010 wykładowca na Creighton University, redaktor „First Things”. Autor m.in: *Return of the Strong Gods: Nationalism, Populism and the Future of the West, Resurrecting the Idea of a Christian Society, Sanctified Vision: An Introduction to Early Christian Interpretation of the Bible*.

► 21 kwietnia 2023
Ks. prof. Thierry-Dominique Humbrecht OP – tytuł doktora filozofii uzyskał na Sorbonie. Rozprawę uhonorowano nagrodą Demolombe. W latach 1993-2008 dyrektor studiów filozoficznych dla studentów dominikańskich w dominikańskiej prowincji w Tuluzie. Wykłada filozofię i teologię między innymi: Institut catholique de Paris, Institut catholique de Toulouse (profesor, 2017), Studium des Dominicains (Bordeaux), Institut Saint-Thomas-d'Aquin (ISTA, Tuluza), École professorale de Paris.

► 18 maja 2023
Ks. prof. Franciszek Longchamps de Berier – ksiądz katolicki, profesor prawa, magister prawa (LL.M) Uniwersytetu Georgetown (1992), kierownik Katedry Prawa Rzymskiego na Wydziale Prawa i

Administracji Uniwersytetu Jagiellońskiego, wykładowca na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego, wybrany na czwartą kadencję do Komitetu Nauk Prawnych Polskiej Akademii Nauk, członek Zespołu Ekspertów ds. Bioetyki Konferencji Episkopatu Polski. Reprezentuje Konferencję Episkopatu Polski w Komisji Prawnej Konferencji.

*

[KLIKNIJ i dołącz do grona fundatorów Instytutu Kultury Św. Jana Pawła II w Rzymie](#)

[Myśląc z Janem Pawłem II. Relacja z inauguracji Instytutu Kultury św. Jana Pawła II w Rzymie](#)

[List Papieża Franciszka na inaugurację Instytutu Kultury św. Jana Pawła II w Rzymie](#)

[Myśl Jana Pawła II jest zbyt ważna, by zamknąć ją w muzeum. Przemówienie Dariusza Karłowicza na inauguracji Instytutu Kultury św. Jana Pawła II](#)

[Otwieramy „akademicki pomnik” dla św. Jana Pawła II. Rozmowa z rektorem Angelicum o. Michałem Paluchem OP](#)

[Kard. Stanisław Ryłko: Instytut Kultury to bijące serce Uniwersytetu](#)

O. Serge-Thomas Bonino OP: W duchu żywego tomizmu

Dariusz Karłowicz zaprasza do wspólnego budowania Instytutu Kultury
Św. Jana Pawła II

Start JP2 Studies, wykład Lorda Alderdice'a i wystawa fotografii Adama
Bujaka